

lige så farlige kuttere (knivaksler) til almindelige afrette- (oprette-)maskiner for træbearbejdning.

Endvidere har socialministeriet ved bekendtgørelse nr. 39 af 10. februar 1939 forbudt anvendelsen af mekanisk drevne rundsave til brændeskæring o. lign., medmindre de er forsynet med en af direktoratet for arbejds- og fabriktilsynet godkendt tilførselsanordning, hvorved den betjenende persons hænder er tilbørlig beskyttet imod berøring med savbladet.

Bestemmelsen under nr. 4 har ikke noget sidestykke i den gældende fabriklov. Erfaringen har imidlertid vist, at fabriktilsynet af og til har savnet hjemmel til at gribe ind i sådanne tilfælde, hvor det ikke i sig selv er de tekniske hjælpemidler eller de benyttede råmaterialer eller hjælpestoffer, der skaber faren, men hvor denne opstår på grund af den arbejdsmetode, der benyttes. En sådan hjemmel foreslås derfor tilvejebragt. Det bemærkes, at bestemmelsen må kunne finde anvendelse ikke blot, når den benyttede arbejdsmetode frembyder en ulykkesrisiko, men også, når den rummer en særlig fare ud fra et sundhedsmæssigt synspunkt.

Heller ikke bestemmelsen under nr. 5 har noget sidestykke i den gældende fabriklov. Som eksempel på, hvad der sigtes til med denne bestemmelse, kan nævnes autogen svejsning af dampkedler, trykluftbeholdere og andre eksplosionsfarlige apparater.

Til § 19.

Til stk. 1. Bestemmelsen er et nødvendigt supplement til bestemmelsen i § 18, nr. 3. En tilsvarende bestemmelse findes i fabriklovens § 18, stk. 1, jfr. lov nr. 109 af 31. marts 1933. Uanset at en *udlejer* af maskiner m. v. må antages at være omfattet af bestemmelsen efter den ordlyd, som er anvendt i det af arbejdsrådet godkendte forslag, må det dog anses for rigtigst at udelukke enhver tvivl, og udlejere er derfor udtrykkelig medtaget, hvilket især er i overensstemmelse med den tilsvarende regel i „Model Code“. Bestemmelsen vil kunne få betydning for eks. inden for skotøjsindustrien, hvor det forekommer, at maskinerne ikke købes, men kun lejes.

Til stk. 2. Ud fra den erkendelse, at leverandøren, forhandleren eller udlejeren af maskiner, maskindele, apparater og andre tekniske hjælpemidler i almindelighed vil være udrustet med større teknisk sagkundskab på dette specielle felt end brugeren, og at det for forebyggelsen af ulykkestil-

fælde er af den største betydning, at pågældende maskine m. v. lige fra det øjeblik, den tages i brug, er forsvarlig konstrueret og forsynet med de fornødne sikkerhedsindretninger, er det i stk. 2 ligesom i den nugældende fabriklovs § 18 foreskrevet, at der ikke af nogen leverandør eller forhandler — og hertil er nu føjet „udlejer“, jfr. bemærkningerne til stk. 1 — må udleveres maskiner, maskindele, apparater eller andre tekniske hjælpemidler, uden at de i loven og de i medfør af samme givne forskrifter om indretning og afprøvning er iagttaget, herunder at forsvarlige sikringsdele medfølger.

Iøvrigt skelner forslaget på samme måde som fabriklovens § 18 mellem de pligter, der påhviler leverandører m. v., og de pligter, der påhviler den selvstændige opstiller. Den sidstnævntes pligter er omhandlet i paragraffens stk. 3.

En til forslagets § 19, stk. 2, svarende almindelig regel om leverandørers og forhandleres ansvar fandtes ikke i fabrikloven af 1913, der i § 18 alene fastslog en særlig forpligtelse for leverandører og forhandlere af *maskiner* til at lade bestemte sikringsdele, nemlig de til *dækning* af maskinernes tandhjul, drev, knive og andre farlige dele påbudte, forsvarlig indrettede sikringsdele medfølge. Dette følte som en alvorlig mangel, og bestemmelsen blev derfor ved lov nr. 109 af 31. marts 1933 udbygget, således at herefter ingen leverandør eller forhandler må udlevere nogen maskine, maskindel eller noget *apparat*, uden at de for sammes *indretning* og *afprøvning* givne forskrifter er opfyldt, herunder at de påbudte, forsvarlig indrettede sikringsdele medfølger.

Ved lovforslaget medtages også andre tekniske hjælpemidler end apparater og maskiner.

Med hensyn til spørgsmålet om, *hvem* der kan betegnes henholdsvis som *ansvarlige* leverandører, forhandlere eller udlejere, bemærkes, at skønt der ikke i forslaget gøres nogen forskel på leverandørers, forhandleres eller udlejeres ansvar, hvilket ej heller er tilfældet i fabriklovens § 18, må hovedreglen ved bestemmelsens anvendelse i praksis formentlig blive den, at fabrikanten eller hovedimportøren som den særlig sagkyndige bliver den principalt ansvarlige, medens mellemhandleren kun drages til ansvar, hvor særlige forhold foreligger. Fritaget for ansvaret må dog i almindelighed de personer være, der ikke sælges for egen regning. Endvidere har man efter hidtil gældende praksis ikke gjort retligt ansvar gældende overfor en fabrikant eller en forhandler, når der skriftligt var truffet